

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

Pháp thoại chùa Phụng Thánh, Hà Nội – 13/ 10/2023

*Kalama tri ân cô Diệu Hỷ ghi chép.
Vì giảng đường ở khu đông người xe cộ qua lại nên phần ghi âm rất kém.
Nhưng cô Diệu Hỷ vẫn cố gắng nghe và chép bài cho đại chúng.
Do đó có thể có vài sơ sót.
Thành tâm cảm niệm công đức.*

Lần này tôi về Hà Nội nhìn Hà Nội trong hình thù mới, trong hình hài mới. Có một điều ở trong tâm khảm của tôi, sự thay da đổi thịt của Hà Nội nó là một tín hiệu đáng mừng nhưng mà nó có một cái quan trọng hơn, đó chính là tôi mong trên hình thức Hà Nội giàu như vậy, đẹp như vậy nhưng người Hà Nội có thật sự được an lạc như vẻ ngoài. Hà Nội giàu như vậy nhưng thực sự thu nhập của những người dân Hà Nội có được cao như những tòa cao ốc hay không? Đó là một chuyện khác.

Chưa đâu. Các vị vẫn nghĩ là tôi lạc đề.

Chuyện thứ hai. Tôi đến ghé chùa Ba Vàng, tôi ghé chùa Địa Tạng Phi Lai, tôi xin bảo đảm tôi đi khá nhiều chùa ở ngoại quốc, hệ thống chùa của hòa thượng Thịnh Vân – Đài Loan, tôi từng đến nhiều chùa lớn của Miến Điện, Thái Lan, kể cả Châu Âu, các chùa Tây Tạng rất là lớn. Nhưng trong tâm khảm của tôi chưa bao giờ có cái chùa mà tôi suy nghĩ nhiều như là một tài liệu tham khảo học hỏi như là chùa Địa Tạng Phi Lai.

Tôi vẫn lạc đề đúng không? Chưa.

Hồi này tôi nói, nhìn Hà Nội đẹp, Hà Nội giàu tôi thấy Hà Nội đẹp tôi tự hỏi lòng Hà Nội có đẹp như nhà Hà Nội hay không? Những cao ốc Hà Nội cao như vậy mà thu nhập của người Hà Nội có cao như vậy hay không? Tiếp theo tôi khoe cái chùa, tôi nhìn chùa Phi Lai, chùa Ba Vàng đẹp như vậy nhưng liệu nội dung sinh hoạt bên trong có được như vậy hay không? Được chưa? Giờ tôi qua chuyện cốt lõi của bài giảng nè.

Năm 1936, lúc đó Nhật Bản chiếm Trung Quốc ở Nam Kinh, Nhật Bản đã tàn phá và tàn sát thành phố Nam Kinh của Trung Quốc đến mức độ không thể tàn độc hơn, từ đó, quân đồng minh đặc biệt là Mỹ dội bom trên mảnh đất đó. Quý vị có biết không, rất nhiều tự viện, chùa chiền, chuông tượng đã bị tàn phá trong đợt oanh tạc của quân đội Mỹ trên đất Nam Kinh. Lúc đó phóng viên người Mỹ đi ngang một ngôi chùa hoang tàn đổ nát, nhìn thấy hòa thượng trụ trì ngồi trước chùa hom hem ốm yếu, chùa thì tan nát, đặc biệt trên sân bức tượng còn bàn tay đưa lên còn nguyên thô, nát hết tượng chỉ còn bàn tay Phật đưa lên thế này. Ông phóng viên mới hỏi thế này: Theo hòa thượng đó có phải là sự linh thiêng hay không?

Hòa thượng hỏi : Linh thiêng chỗ nào?

- Cả một ngôi chùa, cả một thành phố hoang tàn mà bàn tay Phật vẫn còn nguyên.

Hòa thượng nói thế này: Linh cái gì nổi mà linh. Nếu mà linh thì tượng Phật đâu có tan nát như vậy, tăng ni đâu có bị tàn sát trong những trận bom như vậy?

- Thưa hòa thượng, ngài có tin vào phép lạ/ kỳ tích hay không?

Hòa thượng đã trả lời thế này:

- Tin chứ. Tôi thờ Phật, tôi tin kỳ tích. Nhưng mà phải nói kỳ tích/ phép lạ trong đạo Phật bắt buộc phải sửa lại , nó không như nghĩa thiên hạ, mọi người vẫn nghĩ.

Vậy, kỳ tích của đạo Phật là gì?

Hy vọng đại chúng nghe cho kỹ. Các vị có thể không thích bài giảng này, có thể không thích bản thân tôi nhưng tôi mong các vị rời khỏi pháp hội này vẫn có cái gì đó bỏ túi mang về như một món quà.

Hòa thượng nói: Phép lạ trong đạo Phật là gì? Nghe cho kỹ nha.

Phép lạ trong đạo Phật không phải là đi trên nước, không phải độn thổ, không phải là giẫm trên than, không phải là bay trên hư không. Cái đó chỉ là trò chơi huyền hóa thô, chỉ là trò chơi huyền hóa. Cái này mới là phép lạ trong đạo Phật nè. Nghe cho kỹ.

- **Lẽ ra chuyện đó đã xảy ra, phải xảy ra nhưng nó không xảy ra. Đó là phép lạ thứ nhất.**

Khi người ta mắng mình, người ta bực đãi mình, người ta xúc phạm mình, người ta làm tổn thương mình lẽ ra mình nổi giận, mà mình không nổi giận, đó là phép lạ của đạo Phật. Có hiểu không? Mình đang

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

nghèo, mình không đủ ăn nhưng mình vẫn đủ hào sảng chia sẻ cái mình có cho người khác, đó là phép lạ của đạo Phật. Giữa một thành phố ồn ào, náo nhiệt, nhộn nhịp như thế này ấy vậy mà vẫn có người Phật tử ...ngồi thiền đó là phép lạ của đạo Phật. Giữa khi kinh tế toàn cầu đang gặp biến động với những vấn đề kinh tế, chính trị, văn hóa, kinh tế, xã hội ấy vậy có những người vẫn đêm đêm bình tâm lần chuỗi, vẫn đêm đêm bình tâm hít thở ra vào, giữa lúc mùa covid giăng bủa tứ bề, nhà nhà người người sống trong âu lo tuyệt vọng, ấy vậy mà có những kẻ đêm đêm vẫn nhìn lên Phật mà an lạc với riêng mình. Đó là phép lạ của đạo Phật. Lẽ ra phải run, phải lo, phải sợ, phải buồn, nhưng mà không. Có những kẻ ngay ở thành phố này, ngay đất nước này đã thực hiện được một phép lạ của đạo Phật đó là không buồn, không lo, an lạc; đó là một phép lạ của đạo Phật.

Phép lạ đầu tiên đó là lẽ ra việc đó nó xảy ra mà nó không xảy ra, lẽ ra phải âu lo, lẽ ra phải bi quan, lẽ ra phải tiêu cực nhưng mà người Phật tử đã không như vậy. Đó là phép lạ thứ nhất.

Phép lạ thứ nhất của đạo Phật là lẽ ra chuyện đó đã xảy ra, phải xảy ra nhưng không xảy ra.

- **Phép lạ thứ hai, lẽ chuyện đó không xảy ra nhưng nó lại xảy ra.**

Lẽ ra chúng ta không đủ hào sảng nhưng mình lại đủ hào sảng. Lẽ ra mình phải nổi giận nhưng mà lại không nổi giận, đó chính là phép lạ của đạo Phật. Tôi mong rằng mai này những người không biết Phật pháp, kể cả những người bạn khác tôn giáo khi hỏi đến Phật tử Hà Nội, và những ai nghe lại bài giảng của chúng tôi ngày hôm nay, khi hỏi về Phật pháp rằng: Hôm nay, thời đại hôm nay có phải là thời mạt pháp hay không, khi chúng tôi không nhìn thấy một tăng, ni Phật tử nào thực hiện thần thông, phép lạ?

Các vị hoàn toàn có thể thanh thản trả lời rằng, thưa bạn, chúng tôi có phép lạ. Lẽ ra trước câu hỏi dễ ghét tôi đã nổi điên mà tôi đã không nổi điên. Đó là phép lạ. Lẽ ra người như bạn tôi không thương nổi nhưng tôi vẫn thương được, đó là phép lạ. Lẽ ra ngồi khơi khơi như thế này với một cái ghế không có chỗ dựa như thế này, trong một điều kiện nhiệt độ như thế này rất là khó chịu nhưng vẫn nhả răng cười được đó là phép lạ.

Và cái này quan trọng. Không phải tôi đang tuyên truyền nhồi sọ các vị, mà đó là sự thật.

Các vị tướng tượng đi, nếu chiều nay, tại đây và bây giờ. Tôi, biểu diễn phép lạ, tôi giẫm lên than hồng, tôi nuốt than, tôi nuốt dao lam, tôi đi trên nước, tôi độn thổ các vị nhìn sướng thiệt, nhưng mà nói thiệt nghe, trong bụng nghĩ sao? Nói thiệt, đừng nói dối.

Những phép lạ đó của tôi có giúp được gì cho các vị hay chỉ nhìn cho sướng mắt? Nhưng mà nếu từng người ở đây đối xử với nhau bằng sự cảm thông, bằng sự yêu thương, bằng sự chia sẻ thì xin hỏi phép lạ ấy ảnh hưởng tích cực đến xã hội Hà Nội hay không? Như vậy, phép lạ đạo Phật có cần hay không? Cần chứ.

Đạo Phật ra đời đem lại cái cần chứ không đem lại cái lạ.

Phục vụ cái sướng mắt chỉ để phục vụ cho trẻ con thôi. Trẻ con nó thấy cái gì lạ nó mới nhìn, chúng ta là người lớn, chúng ta trên 18 tuổi chúng ta không cần những cái thỏa mãn trí tò mò của mình, mà chúng ta cần những gì thiết thân, thực tế, thực dụng, ý nghĩa và nếu như vậy thì cái chúng ta cần, đó là: Từ Bi, Trí tuệ, chia sẻ, bao dung, cảm thông, độ lượng, chứ không phải cái thỏa mãn tò mò nhất thời, có đúng không? Đó là phép lạ của đạo Phật.

Phép lạ đầu tiên của đạo Phật là gì? Lẽ ra chuyện đó không xảy ra mà nó lại xảy ra.

Buổi giảng chiều nay tôi muốn gửi các vị một niềm tin sắt son, một niềm tự hào sắt son rằng, tất cả chúng đều có thể an lạc ngay với hình hài này nè. Chứ không phải thần thông.

Các vị phải đi về, rời bỏ chùa bằng một niềm vui và niềm tin rằng: Thì ra tôi có phép lạ.

Mình có phép lạ mà mình phải đợi người ta nói cho mình biết. Niềm tin đó nó có sẵn trong người quý vị, khả năng đó nó có trong người quý vị, có một điều các vị tự ti, mặc cảm quá nhiều đời nhiều kiếp. Thế là các vị cứ đi thờ phụng hết thần tượng này, thần tượng khác không hề tin khả năng của mình. Tệ.

Phải cảm ơn tôi chiều nay, tôi đã giúp cho các vị sống người hơn, Phật tử hơn, tự tin hơn. Xong chưa? Chưa đâu.

Cái đó mới là phép lạ của một cách nhìn thời nay.

Nhưng cái này kinh nói. Giảng gì thì giảng theo Tổ theo thầy nhưng không thể xa Phật được, bởi vì Phật vừa là gốc vừa là đỉnh.

Giờ các vị nghe Phật giảng về phép lạ nè. Tiếng Pali gọi phép lạ bằng nhiều từ lắm: **Pāṭihāriya**, **iddhi**, nhưng từ đặc địa, đặc dụng trong chỗ này đó chính là **pāṭihāriya**; Anh, Mỹ họ gọi là miracle.

Ở trong kinh đức Phật Ngài dạy thế này: Đây các tỷ-kheo, có những chuyện đặc biệt, ly kỳ mà người không biết tưởng rằng chỉ có thần thông mới làm được, nhưng có nhiều người có khả năng đặc biệt.

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Ở đây, tôi cố gắng dùng ngôn ngữ rất là bình dân, với khái niệm bình dân để cho bà con dễ hiểu, dễ tin, tôi không dùng những khái niệm nó hơi tôn giáo nha. Thế nào những người họ thích ném đá họ nghe tôi giảng chộ này sao không nói huych toẹt ra mà nói tránh né như vậy.

Này các tỳ-kheo có những khả năng mà chỉ có người thần thông mới thực hiện được, nhưng có những cá nhân họ nhờ những khả năng không cần thần thông họ vẫn có khả năng thực hiện được. Thí dụ như khả năng đọc hiểu tư tưởng của người khác, chẳng hạn như vậy. Thôi nói luôn đi. Ngài nói, có những kỹ năng đặc biệt như bùa chú, có thể làm được những điều mà người có thần thông có thể làm được, cho nên, này các tỳ-kheo khả năng biến hiện, hóa hiện cái này cái kia, khả năng đọc hiểu tâm người, Ngài nói rằng những khả năng đó, nếu người không tu hành họ tập luyện kỹ năng đặc biệt nào đó họ vẫn có khả năng thực hiện được. **Tuy nhiên, này các tỳ-kheo ta nói đến một khả năng thần thông mà không một kỹ năng nào của người bất thiện có thể thay thế được. Đó chính là biến mình từ xấu thành tốt, đã tốt được tốt hơn, giúp người khác đang xấu thành tốt, đã tốt được tốt hơn, đó là phép lạ của giáo pháp.**

Như tôi nói hồi nãy, tôi đi được trên mặt nước, tôi nuốt được than hừng, tất cả những cái đó chỉ thỏa mãn những người lớn chưa kịp trưởng thành, những đứa trẻ sống lâu, những hải nhi tóc bạc. Một người thật sự trưởng thành thì tiếng Mỹ lớn tuổi nó kêu là grown up nhưng người trưởng thành nó kêu mature – già dặn; grown up maybe 100 tuổi mình chỉ grown up thôi. Cũng giống như nói về chiều cao của một người người Mỹ họ có 2 từ: nếu mình cao lớn mà có tài hoa, đức độ người ta gọi mình là high; nếu mình cao lớn, bất tài vô đức vô năng vô hạnh người ta gọi là long. Họ chỉ có chiều dài chứ không có chiều cao.

Đại chúng có hiểu cái đó không? Nhắc lại lần nữa.

Cao to lực lưỡng, 6 múi 3 vòng, bất tài vô đức, vô năng người đó chỉ có chiều dài khi nằm xuống thôi, bởi vì chiều cao một con người tính từ vai trở lên, khúc này nè, chứ không phải tính toàn thân.

Hãy cẩn thận. Luôn luôn niệm câu thần chú này: Tôi sẽ là người *high* chứ không phải là người *long* – tôi sẽ là người cao không phải là người dài.

Có hiểu điều tôi muốn nói không?

ở trong một bài kinh về thần thông. Có 2 bài kinh về thần thông. Bài kinh thứ nhứt, Ngài dạy rằng những khả năng đặc dị, những kỹ năng lạ hoắc mà không giúp gì được cho ai thì trong giáo pháp của Ngài nó không có nghĩa lý quan trọng. Nhưng Ngài nói **khả năng nào lợi mình, lợi người, giúp đỡ cho người ta về đời sống tâm linh, tinh thần, cứu cánh giải thoát** thì khả năng đó Ngài gọi là phép lạ đáng quý. Phép lạ đó mới gọi là hữu ích.

Phép lạ đó là gì? Là chuyện tu học và hỗ trợ, giúp đỡ, khích lệ, khuyến tấn người khác tu học. Các vị nghe kịp không? Mỗi ngày các vị tu tập tốt hơn, tuần này mát mẻ... hơn tuần trước, đó là thần thông, đó là phép lạ.

Rồi mình có khả năng tác động, giúp đỡ cho người khác, từ một người tiêu cực bi quan mình giúp cho họ lạc quan, hướng thượng đó là phép lạ; phép lạ trong đạo Phật nó chỉ có ý nghĩa thật sự khi tự thân anh an lạc với nó và mình có thể dùng nó đem lại an lạc cho người khác; và, an lạc ở đây không đơn giản là niềm vui ngay tại chỗ mà nó còn là lâu bền.

Tôi nói cẩn thận chỗ này.

Nếu, có một đời sau kiếp khác. Ở đây, tôi tuyệt đối không nhòì sợ, tuyên truyền, buộc các vị phải tin chuyện luân hồi báo ứng, kiếp trước kiếp sau. No. Tôi không làm chuyện đó. Tôi chỉ nói “nếu” thôi. Và, cách nói này chính đức Phật cũng nói. Đây là cách nói cẩn trọng dành cho một đám đông không biết thuộc loại người nào thì Ngài nói thế này “nếu có một kiếp sau thì kẻ sống thiện chắc chắn có được chôn vùi về tuyệt vời; nếu không có kiếp sau thì kẻ sống thiện ngay tại đây bây giờ chắc chắn cũng an lạc hơn”. Đó là cách nói của đức Phật.

Ở đây, trong bài giảng chiều nay tôi gởi tặng cho pháp hội của chùa Phụng Thánh toàn là phép lạ không.

Phép lạ thứ nhứt: Lẽ ra chuyện đó đã xảy ra nhưng nó không xảy ra.

Phép lạ thứ hai: Lẽ ra chuyện đó không xảy ra nhưng nó lại xảy ra.

Chuyện thứ ba: Phép lạ nào giúp được cho người khác được an lạc, được tiến bộ mà mình cũng được an lạc, được tiến bộ thì phép lạ mới là phép lạ. Phép lạ giúp mình được an lạc và giúp người khác được an lạc. Như vậy thì 2 cái đầu cộng với 2 cái này là 4.

Tiếp tục, đức Phật Ngài dạy 2 phép lạ nữa, tổng cộng là 6 phép lạ = Lục thông. Nhưng Lục thông ở nghĩa tu tập, còn lục thông đó giờ mình nghe dĩ nhiên từ thiên định mà ra nhưng mà đó là nghĩa phổ thông, còn nghĩa chuyên nhất, rốt ráo liên hệ chuyện tu hành giải thoát thì “lục thông” đó phải hiểu nghĩa khác.

Giờ tôi giảng 2 cái thông cuối cùng, nghe cho kỹ. Hai cái thông cuối cùng này nó cũng hơi chua. Đó là:

Khi cần có thể chán mà mọi người mê. Khi cần có thể thích được cái mà mọi người chê.

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

Nghe cho kỹ. 2 phép lạ mà tôi cố ý nói sau cùng.

Các vị nghe kỹ.

Tôi là người Nam Bộ. Đó là nói về khái niệm vùng miền, nhưng nếu nói rõ ràng, tôi là người Việt Nam. Tôi yêu từ mũi đất Cà Mau cho đến thác Bản Giốc, ải Nam Quan trên Cao Lạng, Đòng Văn, Mèo Vạc, tôi yêu tất, tốt tuôn tuột; Vì tôi là người Việt Nam.

Cho nên, ngày tôi trở lại, tôi đi năm nay là 26 năm. Ngày tôi trở lại, tôi nói các vị không tin. Ngày xưa, tôi từng ở miền Trung, miền Đông Nam Bộ, miền Tây Nam Bộ, khi tôi xa quê rồi, các vị có biết không? Khi tôi về Thụy Sĩ tôi sống, những buổi chiều đi ngang đồi nghe mùi chuông bò tôi nhớ miền Đông, tôi nghe mùi khai khai, tôi nhớ. Tôi nghe người ta đốt khô tôi nhớ mùi khói đồng mùi khói rạ ở quê tôi. và tôi nói thế này bà con nghĩ tôi đang mua lòng người Hà Nội, tôi đang nịnh Hà Nội, không phải, không ai hèn như vậy đâu. Tôi đi rồi tôi mới nhớ một chuyện, để cẩn thận tôi nói trung tính đi, tôi không nghiêng về phe nào hết. Tôi nhớ trong danh nhân Việt Nam có một người mà sau nhiều năm xa quê đã quý xuống hôn mảnh đất quê hương, có người như vậy không? Tôi cũng vậy. Xa quê nhiều năm, khi tôi trở lại, các vị có biết tôi trở lại Sài Gòn vào một ngày mưa, buổi chiều, các vị có biết tôi thương cả mùi tanh tanh, chua chua của rác Sài Gòn các vị có biết không? Cái mùi sau bao năm xa xứ tôi không có nghe. Cái mùi tanh tanh nồng nồng của ống cống Sài Gòn, của rác Sài Gòn. Tôi ra Hà Nội, tôi yêu được những góc phố đêm .. là vì tôi là người Việt Nam. Mà tại sao tôi yêu nó? Vì trước hết, tôi nghĩ đó là đất nước của tôi, chốn về của tôi, quê hương của tôi. Nên vì yêu một cái quá lớn cho nên mình yêu cái nhỏ, hiểu không? Khi yêu một người nào đó mình yêu cả cái tật của họ, các vị biết không? Ở đây từng lập gia đình, có hôn nhân thì biết, chỉ vì một nốt ruồi cưới luôn mấy chục ký lô, chuyện đó bình thường. Nói gì là chuyện yêu cả đất nước, 100 triệu dân tộc này. Cho nên, tôi yêu được đồng rác, yêu mùi cống của đất nước này.

Tôi chỉ ví von thôi.

Người tu hành có khả năng hòa giải, thỏa hiệp, bằng lòng thậm chí hài lòng với những thứ thiên hạ chán sợ. Đó là gì? Tô cơm nguội, một đĩa rau luộc mà người tu có thể an lạc mà sống với nó hay không? Đối với người không tu, ăn một bữa ăn như vậy là tai nạn, là tử thân, là đáng buồn; Nhưng mà không, đối với người tu, ăn được cái đó là một sự vinh hạnh, một sự tự hào. Các vị có biết không?

Đối với không tu các vị có thể chịu nổi một tuần không thấy bóng người, chung quanh mình chỉ một căn nhà vắng. Hiểu không? Tôi biết bên Mỹ, Châu Âu có những người họ sợ cô đơn đến mức khi ở một mình phải mở tivi liên tục. Các vị có biết cái đó không? Phải mở liên tục vì họ sợ sự quạnh quẽ, cô đơn, vắng lặng. Nhưng đối với người tu thì không. Nhân một chút đôi khi là cái thú, thiếu thốn một chút đôi khi là một cái thú, quạnh quẽ, vắng vẻ đôi khi là một cái thú.

Cho nên, người tu là người có khả năng yêu được thứ mà thiên hạ chán sợ. Phải như vậy thì anh mới yêu được thế giới này.

Ngài Xá Lợi Phất là đệ tử lớn nhất của đức Phật, ngài có ví dụ đẹp lắm, rất là đẹp. Ngài nói rằng, thiên hạ trong cuộc đời này có kẻ tâm hồn của họ lớn, rộng, sang, sạch, sáng, thơm, lộng lẫy, lung linh và lấp lánh. Họ nói những người tâm hồn họ như biển lớn, như hồ rộng, mình có thể tung tăng chèo thuyền trên đó, ngủ quên trên đó, tận hưởng trời đất, trăng sao trên đó; Nhưng ngài nói, có những người mà tâm hồn của họ chỉ là một ao nhỏ thôi, đủ để mình tắm táp, giặt giũ thôi; và ngài nói có những người mà tâm hồn của họ nhỏ đến mức chỉ là một lu nước thôi, chỉ đủ cho mình xài nhẹ nhẹ; có những người cái tốt của họ chỉ là một chén nước thôi, và có những người cái dễ thương của họ chỉ là một muỗng nước thấm môi thôi. Và ngài nói: **CHỈ CẦN HỌ LÀ NƯỚC THÌ MÌNH LUÔN LUÔN CÓ CHỖ DỪNG.**

Có nghe kịp không? Các vị có biết, có nhiều lúc tôi xài, tôi tắm thì lượng nước rất lớn đúng không? Tôi uống thì lượng nước lớn hơn, nhưng các vị biết có rất nhiều lần họ cho tôi ly nước tôi đã dùng cho bao nhiêu chuyện, họ đâu có biết; để thế này thì nước đá nó thấm ra ngoài, phần nước đó nhiều lúc tôi chấm tôi lau mắt kiếng các vị biết không? **Một chút nước miễn là mình muốn dùng nó thì mình bèn dùng được.**

Tôi nói tiếng Nam Bộ có nghe rõ không? Một chút xíu nước thôi, nhưng mà mình có ý dùng, mình có ý trân trọng nó nó bèn có ý nghĩa, nó bèn có tác dụng và nó bèn có giá trị nhất định. Có.

Trong cõi người, trong biển thiên hạ này, ngài Xá Lợi Phất nói chỉ cần mình có lòng thì ai cũng có một giá trị. Có người họ là biển lớn mênh mông có thể tha hồ chèo xuồng, bơi lội, tung tăng thoải mái. Có những người chỉ là lu nước, có những người chỉ một bùm nước thôi, có người chỉ là chút xíu đủ để chúng ta thấm môi và thấm ngón tay đủ để lau kiếng thôi, nhưng họ có giá trị. Thì hiểu như vậy, có thể thương thế giới.

Tôi biết, nói như vậy, nhiều người rất bất mãn nghĩ rằng, lại thêm một ông dụ khi. Không.

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

Tập luyện. Tất cả những gì Phật dạy, chúng ta chỉ có thể thấy được tác dụng, ý nghĩa của nó khi chúng ta thực hiện. Tin tôi đi.

Lời Phật không thể nào có ý nghĩa, có giá trị, có tác dụng ở những người nghe qua cho vui.

Các vị nghe tôi nói kịp không?

Đặc biệt ở đây. Trước mặt tôi những ai muốn dưỡng da, muốn giảm mỡ bụng, muốn có eo con kiến, muốn có 3 vòng 6 múi, tất cả những người đó đều hiểu rất rõ điều tôi đang nói; Đó là: Để được những eo con kiến, ba vòng sáu múi chúng ta không thể một ngày một buổi, có đúng không? Phải tập. Mà những bài tập rất đơn giản: Ăn kiêng, uống nước nhiều, thường xuyên vận động. Nếu mình không phải là người thực hiện thì mình nghe cái đó mình nói vô lý, phải uống thuốc gì nghe nó hơi ghê ghê chút như là Tuyết Liên, Đông Trùng Hạ Thảo, Linh Chi ngàn năm, Linh Chi Thái Tuế,... nghe kịp không? Phải uống râu rồng, uống cái gì chứ làm sao mà chỉ đơn giản vậy mà 3 vòng 6 múi. Tại vì mình không tập.

Lời Phật cũng vậy đó. Ngài dạy những điều rất đơn giản, những điều rất bình thường, rất đời thường, rất dễ hiểu, rất dễ nhớ, có một điều, tất cả những điều đó đòi hỏi chúng ta một chuyện cũng rất là bình thường: Thực tập. Khả năng yêu thương được mọi người phải được thực tập, khả năng buông bỏ những gì mình thích cũng là thực tập, yêu thương được cái mình bất mãn cũng là thực tập, tha thứ được những con người khó tha thứ cũng phải được thực tập, khả năng lắng nghe, khả năng hiểu học, khả năng ở dưới nhìn lên, ở trên nhìn xuống, ở trong nhìn ra, và ở ngoài nhìn vào; tất cả những khả năng này đều đòi hỏi phải được thực tập. Không thể nào một sớm một chiều bèn trở thành một người như đức Phật. Không có.

Muốn trở thành bác sĩ, một chục người cũng chỉ được 1/3, 1/4 toại ý, nói gì một bậc đại giác như đức Phật, trở thành một bậc thánh nhân có thể yêu thương muôn loài, tha thứ muôn người, không ty hiềm, không toan tính, không so đo, không để đầu quý vị. Rất là khó.

Cho nên, hai phép lạ sau cùng, nghe cho kỹ. Đó là:

- **Có khả năng bao dung, chấp nhận, yêu thương, hòa giải, thỏa hiệp, đón nhận những cái mà cuộc đời bất mãn, chán sợ, trốn chạy.**

Tôi kể các vị nghe cái này các vị thấy .... nên tự trọng không nên tự ái. Có hiểu tự ái không? Tự trọng là đừng làm cái gì để cho người ta khinh; nhưng lỡ ai đối xử cái gì mình mình đừng có tự ái. Đó là một chuyện. Đó là phép lạ của đạo Phật.

Một chuyện nữa, tập làm sao mà biết cái gì đáng gớm theo tinh thần Phật pháp, có những cái đáng gớm mà mình lại không thấy gớm mà mình lại gớm những cái không đáng gớm.

Nhiều lắm, trong kinh chỉ kể có 2 vị thôi. Đó là ngài Mahā Ca Diếp, bên Thiên tông Bắc truyền gọi là Sơ Tổ. Ngài đi khát thực vào chỗ người bị cùi, có ông đó bị cùi ông ra đặt bát, ông lấy bẫy thế nào một lông tay của ông rớt vào trong bình bát của ngài. Ngài vui vẻ ngài nhận phần thức ăn đó, ngài ngồi dưới gốc cây, ngài nhặt ngón tay đó ra rồi ngài vui vẻ ăn phần còn lại. Mình ăn không nổi đầu quý vị. Nguyên một tô phở mình thấy có con ruồi là mình đã ngán rồi.

Ngài Ratthapāla là một vị A La Hán thời đức Phật, ngài là một công tử giàu lắm, đi xuất gia, một hôm ngài có ý về thăm cha mẹ để độ cho cha mẹ. Nhà giữa làng, ngài từ đầu làng ngài ôm bát ngài đi vô, ngài gặp cô đầy tớ của gia đình ngài ngày xưa, ngài gặp cô cầm cái xô, ngày xưa là công tử ngài rành chuyện đó, ngài biết cái xô đựng cái gì nữa. Ngài biết. Cô xách cái xô đi ngang, ngài nói: Cô ơi, nếu cái xô đồ ăn này là đồ vất đi thì cô đổ vào bình bát cho tôi.

Tôi nói thiệt chứ tôi kể mà tôi còn lạnh xương sống. Tại vì sao? Tại vì đồ ăn thừa đổ tùm lum trong đó, canh chua, đồ xào, đồ kho, cá thiu, canh cặn,... . Mình là toàn bốc phếp không à. Mình nói bốn đại bốn đại, mà bốn đại nào thơm mình mới bỏ vô miệng chứ còn đại nào rẻ tiền, đồ Trung Quốc là không được; đại nào của Nhật, của Đức, của Mỹ mình mới xài. Mình đang thương cái bốn đại này ghê lắm. Mà ai đựng tới bốn đại này là mình .. bốn đại đó liền đó. Mình nói dóc không à.

Nhưng mà ngài là thiệt.

Thánh nhân khác mình chỗ này. Thấy rất rõ điều mình tin, cho nên tin chết bỏ điều mình thấy. Hôm nay tôi có chuyện vui đó là tôi thấy câu nói này đã được lan tràn trên facebook, mà không biết tác giả là ai. It's me. Thánh nhân hiểu rất rõ điều mình tin, nên tin chết bỏ điều mình hiểu.

Sẵn đây cho tôi để ghét một bữa nha.

Tôi là tác giả của câu mà giờ thấy nó lan tràn tôi rất là thích.

Đó là vào một ngày Tết ở Đà Nẵng, lúc đó tôi nghèo hơn bây giờ nhiều lắm, giờ tôi khá hơn chút thôi. Tôi có nhặt được một bao lì xì bị ai xé, trên đó để chữ “vạn sự như ý” mà họ xé nó ra, tôi thấy là “ý như vạn sự”. Tôi thấy rất là hay. Why not? Vạn sự như ý là một ước mơ không bao giờ có thật. Nhưng mà ý như vạn sự là một chuyện mà chúng ta hoàn toàn có thể thực hiện được.

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

Ý như vạn sự là sao? Dòng đời tới đâu em chiều tới đó, em cỡ nào tôi cũng thương. Cưới được người mình thương là may mắn, mà thương được đứa mình lỡ cưới là trình độ. Có hiểu không? ở đây cũng vậy.

Vạn sự như ý là cưới được người mình thương; nhưng mà ý như vạn sự là thương được đứa mình lỡ cưới. Ngài Ratthapāla kêu cô đó đồ đồ ăn thừa vào bình bát. Ngài nhận đồ ăn đó, đến một gốc cây ngài bốc từng bốc ngài ăn. Tôi kể mà tôi còn ớn. Ngài dùng hết bữa ăn đó. Chuyện dài lắm, tôi chỉ ngừng lại chỗ đó.

Quả vị thánh nhân là có thật. Bởi vì nếu không có thật thì không thể nào một người đầu óc tỉnh táo, sáng suốt có thể làm được chuyện đó hết.

Hoặc là tôi ví dụ thế này. Nếu tình mẹ không có thật, nếu tình mẫu tử không có thật, nếu tình yêu không có thật thì hôm nay trên những phố khuya, những con đường mưa vắng làm gì có những người đàn bà gầy gò gánh cháo, gánh chè đi bán? Phải có một tình mẫu tử thật sự tồn tại, phải có một tình yêu nam nữ thật sự tồn tại mới có những người mẹ cực khổ đem bờ gai gầy kiếm tiền nuôi con, có những người vợ đem bờ vai gầy đôi lầy những đồng tiền về nuôi chồng nằm liệt ở nhà. Nếu tình huống không có thật thì bao giờ có những gánh chè đầu quý vị. Hôm nay nhìn những gánh chè gánh cháo bên đường khuya, trong những trận mưa trên phố vắng, chúng ta phải cảm kích rằng những bóng hình đó đã nhắc cho mình thấy rằng: tình mẫu tử, tình yêu vợ chồng có thật.

Quả vị thánh nhân cũng như vậy đó. Nếu nó không có thật thì không thể nào một ông công tử giàu sang sung sướng, để bọc điều, ngậm thìa vàng như ngài Ratthapāla có thể tiêu thụ được phần thức ăn đó.

Cho nên, phép lạ của đạo Phật là gì? Phép lạ của đạo Phật là chấp nhận được, hòa giải được, thỏa hiệp được những thứ mà cuộc đời chán sợ. Nhưng bù lại, người tu là cuộc đời chán sợ nhưng người tu chấp nhận được cái đó. Người tu có thể chấp nhận được những ánh mắt dè bieu, những hắt, nguyệt, lườm, liếc một cách rất nhẹ nhàng. Các vị đừng tưởng tôi không thấy, thấy hết;

Trầm tha thứ cho những cái ngáp đó miễn là người này ngáp người kia đừng có ngáp, nó đừng có trở thành một hiệu ứng đám đông là tôi mừng lắm rồi.

Tôi nhớ người ta nói có anh chàng đó là sinh viên, ảnh lên nói chuyện trước một đám đông bạn bè, bữa thi hùng biện. Ảnh nói chuyện sao ở dưới người ta ngáp hơi bị nhiều lát sau ảnh ra căng-tin ảnh than phiền với mấy bạn thân, ảnh nói: Người gì kỳ, đầu có ngáp thì cũng ngáp len lén chút, để diễn giả họ mất hứng. Có thằng bạn nó khuyên một câu tôi thấy rất là kinh điển. Nó nói thế này: theo mày thấy nói theo phần trăm là bao nhiêu phần trăm người không thích mày nói? Hồi này 60 sinh viên ở dưới thì theo mày bao nhiêu phần trăm không thích nghe mày nói? – chắc 40-50% không thích nghe tao nói. Thằng kia nói: Tại sao mày chú ý đến cái đó mà mày không chú ý đến cái ngược lại?

Có một bà cụ vào chùa mỗi ngày gặp ni sư trụ trì bà cứ thấp nhang lạy Phật có chuyện buồn vui bà hay tâm sự với ni sư trụ trì. Bữa nắng to : con nhớ con Lan, con Hương quá. – sao thương? Dạ, bữa nào nắng to thì con nhớ con Lan vì nó bán áo mưa. Mà bữa nào mưa nhiều bà nói: Trời ơi sao con nhớ con Cúc quá, nó bán nhang, sao nó phơi được. Sư trụ trì nói: Tui cũng mới thấy người như bác đó. Trời nắng phải nghĩ đứa bán nhang để mình vui, trời mưa nghĩ đứa bán ô, bán áo mưa để mình vui; thay đổi suy nghĩ một chút thôi.

Nãy cũng vậy.

Anh sinh viên nói: Tôi lên tôi nói chuyện mà bạn bè nó ngáp; bạn nó mới nói rằng: Hãy chú ý đến những đứa không ngáp.

Có câu chuyện này, quý vị vạch áo lên, coi chỗ trống xăm câu chuyện này.

Ngày kia có một con ếch lọt xuống giếng, nó lên không được, thì cả họ hàng nó bu tới nhìn nó, thấy xa quá hét lên “cam phận đi, cam phận đi, sẵn sàng ra đi đi” con ếch thấy người ta la, càng la nó càng nhảy vọt lên, bởi vì tai nó điếc, cho nên nó thấy đám này la nó tưởng đám này cổ vũ nó. Có hiểu không? Đến lúc nó lên được rồi thì nó nghĩ ra được đám này la “cam phận đi”, mà may là nó điếc.

Lời Phật cũng vậy. Có nhiều lúc chúng ta phải điếc; Phép lạ của đạo Phật là khi cần chúng ta biết dù thị giác còn nguyên chúng ta phải có khả năng mù, chúng ta có khả năng quên hết mặc dù trí nhớ vẫn còn nguyên, chuyện không đáng nhớ thì quên, đó là phép lạ của người tu. Mấy cái đó hoàn toàn có thể tập được; mà đảng này không chịu làm, mình cứ trông đợi tăng ni làm những chuyện lạ ban pháp, hứa hẹn chuyện xa vời.

Ngay tại đây và bây giờ, bà con hoàn toàn có thể thực hiện phép lạ.

Chỉ phép lạ hôm nay tôi nói là cái gì?

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

- Chuyện lẽ ra phải xảy ra nhưng nó không xảy ra là phép lạ.
- Chuyện không xảy ra nhưng đã xảy ra đó là phép lạ.
- Thương được cái thiên hạ thương không nổi đó là phép lạ.
- Bỏ được cái thiên hạ không bỏ được đó là phép lạ.
- Có khả năng đui mù cảm điếc khi mình vẫn ngon lành đó là phép lạ. Chuyện rất đặc biệt.

Chiều nay trong pháp hội chùa Phụng Thánh tôi mong các vị chuyện rất đơn giản thôi:

- Chuyện thứ nhất, khả năng các vị rất lớn. Các vị không tận dụng vì các vị không có niềm tin, thứ hai... không vận dụng, tận dụng được. Thứ ba, bị ai đó nhồi nhét làm mình mất đi niềm tin hoặc bị sai phương pháp. Lẽ ra, khả năng của mình tôi nói hoài, tận lực đi, không thành công cũng thành nhân, còn không thì thành công nhân. Không thành Phật ít ra mình cũng thành người dễ thương, nếu cả pháp hội Phụng Thánh này mỗi cá nhân đều dễ thương thì một góc trời Hà Nội bèn trở nên dễ sống hơn, dễ thở hơn; tại sao không làm? Gia đình đẹp hơn, tình cảm vợ chồng đẹp hơn, tình nghĩa anh em đẹp hơn, tình cảm đạo bạn, pháp lữ đẹp hơn thì đó là phép lạ trong đạo Phật.

Và trên hết, chuyện này quan trọng.

Trong chùa 2 chú tiểu gây gổ với nhau, một chú rất là nóng, hay tị hiềm, nhỏ mọn, toan tính so đo, sư phụ nhắc hoài, bữa đó chú tức lắm: Sư phụ, tại sao sư phụ cứ kêu con phải nhịn.

Chỗ này quan trọng. Vạch áo tìm chỗ trống xăm câu chuyện này.

- Sư phụ cứ kêu con nể, con quý sư phụ con nghe, mà bữa nay con tức lắm, con hỏi sư phụ phải trả lời cho con tại sao con phải nhịn chú kia? Con không hiểu mắc gì con nhịn?

Sư phụ nói: Ở đây không cha không mẹ không anh không em không ông không bà không nội không ngoại không chú không bác chỉ có mấy anh em toàn người đứng nước là không thương nhau thì ai thương mình? Đêm hôm con bị gì thì ai thương con? – con không cần cái mặt nó thương.

Sư phụ nói: Được rồi, anh em sống chung với nhau phải sống cho vui. – con không cần thằng đó thương con mà con cũng không cần vui với thằng đó luôn.

Sư phụ biết nó: Được rồi, con nhịn nó để con được vui hơn được không?

Giờ hiểu không? Có những đứa mà nói tỏ ra dễ thương để cùng sống chung nó không chịu, thì thầy suy nghĩ: Được rồi, con tỏ ra dễ thương, con nhịn bạn đi để con được an lạc hơn. Lúc nó nghe chữ “con an lạc” nó thích.

Như có người hỏi vị thiền sư, làm sao con được an lạc? Thì vị thiền sư nói, con viết ra giấy đi ta mới trả lời được. Anh đó viết “Tôi muốn được hạnh phúc”, vị thiền sư nói bôi chữ “tôi” đi. Bỏ cái ngã trước; tới “muốn” xóa chữ “muốn” đi. Sư phụ kêu đọc lại còn cái gì “được hạnh phúc”.

Hiểu không?

Khi mình sống mà mình cứ ám ảnh Tôi, Muốn – 2 cái đó nó hành mình tan nát cuộc đời; Tối ngày cứ tôi, tôi, tôi, của tôi, tôi và của tôi, các vị khó được an lạc lắm. Tin tôi đi. Hãy quên mình đi.

Vì sao? Vì khi ta nghĩ về mình nhiều quá. Chỉ cần ta không được như ý ta bèn thất vọng, ta bèn đau khổ, các vị biết trên đời này, hạng người nào không sợ chết? Hạng người ít nghĩ tới mình hoặc không nghĩ tới mình, hạng đó được hạnh phúc.

Thí dụ, tôi có biết chuyện này. Ở Tây Nguyên có một bà ma-sơ bả lo cho đám người bị cùi, phong, lao phổi, trẻ con, mồ côi. Chuyện này có thật. Bà ma sơ người Việt Nam, trước bà cũng có bà ma sơ người Pháp y hết bà vậy đó, 2 bà sau một thời gian phục vụ cho cô nhi viện, đến lúc bà già, hấp hối. Câu chuyện này rất quan trọng, đại chúng mỗi lung ráng nhớ câu chuyện này, câu chuyện này bằng vàng. Các vị phải trả cho tôi 1000\$ để nghe câu chuyện này. Giá khuyến mãi. Lúc bà hấp hối bà bị đau kinh khủng lắm nhưng không sợ đau, không sợ chết vì sao? Bà chỉ sợ bà có chuyện thì đám nhỏ nó sống bằng cách nào, lúc đó bà không nghĩ tuổi già, không nghĩ chuyện chết Chúa có đón không, bà chỉ biết mấy tấn gạo kẹt bìa rừng, 2 bên đang cắc cùm với nhau thì mấy tấn gạo làm sao vào tới đám nhỏ này được; tới lúc cận tử bà nói với sơ trẻ: Lo quá, lo quá, tuần sau là gạo cạn rồi. Ni sư trẻ nói: Mẹ nghỉ đi mẹ, mẹ hít thở, mẹ nghĩ đến Chúa đi giờ này gạo gì nữa.

Xơ nhỏ nói không được. Xin lỗi nha, không được dạy Phật pháp, xơ nhỏ không được học tinh thần Phật pháp. Lẽ ra lúc đó thấy người chết như vậy mình nên mừng bởi vì họ ra đi bằng lòng lành. Có hiểu không?

Tuyệt vời lắm. Cho nên, tôi muốn, lại tôi muốn nữa.

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN

Tôi hi vọng bà con trong đây sẽ thanh thản ra đi bằng sự bận lòng, một là ra đi bằng sự buông bỏ bản thân; hai là ra đi mà lòng vẫn nghĩ về người khác, thì tôi xin hứa, không sợ chết. Tin tôi đi; tối ngày cứ tôi già tôi xấu tôi bệnh, toàn là tôi không. Tôi đi chồng tôi tính sao, vợ tôi tính sao, nhà tôi tính sao, tài sản tôi tính sao, ... cái người đó tôi nói 1000 tầng ni về tụng niệm vẫn đi xuống.

Vì sao? Vì kinh nói, nước ở thể lỏng luôn luôn có khuynh hướng tìm chỗ thấp mà xuống. Nước ở thể khí luôn khuynh hướng bốc lên cao. Sống bằng lòng buông bỏ vị tha, khi chết rồi tự động nó bốc hơi. Sống nghĩ về mình nhiều quá, tắt thở rồi kiếm chỗ thấp chui xuống. Có cả Hà Nội cầu nó cũng đi xuống. Tin tôi đi.

Tu làm sao mà có thể ra đi bất cứ lúc nào. Tu làm sao mà lòng không sợ chết.

Không thực tập. Chỉ có kẻ nào có khả năng buông bỏ thì kẻ đó mới sống an lạc và chết thanh thản. Nếu tự xét thấy khả năng buông bỏ của mình quá kém thì sau tuổi 50 hạn chế sở hữu những thứ khó buông bỏ.

Có nghe kịp không?

Rất là quan trọng.

Tất cả những điều tôi nói đêm nay đều là phép lạ của Phật giáo.

Phép lạ của đạo Phật là gì? Nghe cho kỹ.

Khi ta nghĩ nhiều về mình thì cái ta đem lại cho mình càng lúc càng ít; khi ta nghĩ nhiều về người khác ta đang vun bồi rất nhiều, có đúng không? Đó là một chuyện.

Chuyện thứ hai, khi ta cố ý đi tìm hạnh phúc và trốn chạy đau khổ, thì tôi xin đoan chắc 1000% khi ta có ý trốn chạy đau khổ và đi tìm hạnh phúc thì chắc chắn ta đau khổ nhiều hơn hạnh phúc. Tại sao? Là vì có mấy ai chạy trốn thành công và có mấy ai tìm được hạnh phúc thành công? Có hiểu không.

Đạo Phật nghe rất là kỳ.

Kỳ thứ nhất, khi anh càng nghĩ nhiều về mình thì anh lo cho anh không được bao nhiêu hết; đó là cái kỳ cục thứ nhất.

Kỳ cục thứ hai của đạo Phật, khi anh trốn khổ tìm vui thì niềm vui anh tìm được không là bao nhiêu hết, là vì sao? Vì phần lớn thời gian, phần lớn cơ hội là anh thất vọng.

Và, cái cuối cùng. Người chưa biết đạo chỉ biết theo đuổi cái mình thích, cái gì làm cho mình vui. Biết đạo ba mớ rồi thì thích vun bồi công đức, cúng chùa, từ thiện tùm lum hết; nhưng ở hành giả tu tập Tuệ Quán giai đoạn tiền đắc đạo, giai đoạn cận đắc đạo, thì sao? Vị đó không quan tâm chuyện thiện ác buồn vui mà bốn cái này đều là bốn cái hành giả ngồi nhìn nó thôi. Biết rằng tâm thiện đang đi qua, biết rằng tâm bất thiện đang đi qua, tham đang đi qua, sân đang đi qua, cảm giác dễ chịu đang đi qua, cảm giác khó chịu đang đi qua.

Ở đây chỉ có khổ thọ không có người đau khổ; Ở đây chỉ có lạc thọ, không có người sung sướng; Ở đây chỉ có tâm tham, tâm sân, chứ không có người nào đang phiền não; và, Phật tử đang lúc đau đớn chí mệnh thì không nghĩ là “tôi bị đau” “chân tôi bị đau”, bụng tôi bị đau, đầu tôi bị đau mà chỉ đơn giản ghi nhận rằng: Con đau đang có mặt, con đau này do duyên mà có rồi cũng do duyên mà mất đi, không có khoái cảm nào đời đời bất diệt; từ đó, suy ra, không có nỗi đau nào đời đời bất diệt. Nghe kịp không? Đó chính là phép lạ của đạo Phật.

Ok. Chúc các vị một ngày vui./.

Vấn đáp

Hỏi: Pháp quán niệm xứ là cái gì?

Đáp:

Tôi đã ví dụ rất là nhiều lần.

Đây là ví dụ trong rất nhiều lần để minh họa cho Pháp quán niệm xứ. Nghe cho kỹ.

Bà má đang làm bếp. Nghe tiếng chuông cửa gọi, bèn hỏi mấy đứa con: Ai gọi vậy mấy đứa? Thằng nhỏ 4 tuổi nó chạy ra, nó nhìn nó chạy vô: Má ơi, ông Mỹ đen nhấn chuông nhà mình; Bà nghe Mỹ đen bả đâu biết ai, bả mới kêu thằng 8 tuổi David, ra kêu coi ai, Mỹ đen sao má biết là ai? Thằng 8 tuổi chạy ra: Ông đen hàng xóm mình á má, không biết chuyện gì. Nó thêm được thông tin là ông đen hàng xóm. Nghe kỹ nha. Trong xóm đen hơi nhiều. Bà kêu thằng 18 tuổi, ra mà coi đen nào, hàng xóm mình nhiều đen lắm; nó chạy ra: Ông nha sĩ bữa làm răng cho má, ông qua đưa thiệp Giáng sinh, bên Mỹ hay có màn ở sát vách Giáng sinh đưa thiệp hoặc bỏ thùng thư chứ không có vụ Happy Christmas không có, phải có thiệp đảng hoàng. Cho nên thằng con nó nói: Ông nha sĩ, Mỹ đen, hàng xóm mình, ông là ông Robert, ông qua đưa thiệp Giáng sinh, chút quà cho má.

Nghe chưa? Như vậy cả 3 đứa này nó đều chỉ về một người đúng không? Hay chỉ thằng khác?

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

Hành giả tu tập đề mục Thân quán niệm xứ gồm có 12 thể tài sau đây: Hành giả theo dõi hơi thở vào ra, hành giả theo dõi các sinh hoạt lớn bé gồm có đi biết là đi, ngồi nằm biết là ngồi nằm, tiểu tiện, mặc áo, tắm gội biết rõ. Hoặc là hành giả suy niệm về bốn đại, về 32 thể trực : tóc lông móng răng da, thịt gân xương tủy thận tim gan mật đờm mỡ máu mồ hôi nước tiểu,... gì đó cái đó được gọi là thân quán niệm xứ. Thân quán niệm xứ là quán niệm về Bản chất và hoạt động của tám thân này xem đó là đề mục để mình sống chánh niệm, sống quán chiếu.

Thọ quán niệm xứ là gì? Hành giả chỉ tập trung vào cảm giác của thân. Thân đang dễ chịu hay khó chịu, tâm đang dễ chịu hay khó chịu. Biết rõ như vậy, biết rõ đây chỉ là cảm giác dễ chịu hay khó chịu, do duyên mà có, rồi cũng do duyên mà mất đi. Ở đây không hề có ai đang sung sướng, dễ chịu, ai đang đau khổ, khó chịu. Không có. Chỉ thuần túy là cảm giác thôi. Đó là thọ quán niệm xứ.

Tâm quán niệm xứ là sao? Biết rõ một lòng lành đang đi qua, biết rõ mình đang có lòng hào sảng, lòng hào sảng đang có ở mình, lòng bủn xỉn đang có ở mình, lòng tị hiềm, ganh tị đang có ở mình, biết rất rõ, biết rất rõ tâm trạng thiện ác của mình. Đó được gọi là Tâm quán niệm xứ.

Giờ Pháp quán. Pháp quán chuyên nghiệp hơn.

Tôi đang hít vào thở ra, chỉ theo dõi, chỉ quan sát, không điều khiển; hít vào đầy phổi tự động nó đi ra, nó ra cạn phổi nó bèn đi vào. Tôi chỉ quan sát, không điều khiển, không can thiệp, không can dự. Nhớ nha. Chỉ quan sát, chỉ theo dõi, vô tư, khách quan, trung thực, không can dự, không can thiệp, không điều khiển. Hít vào đầy tự động nó ra, nó ra cạn tự động nó vào. Nó vào đầy tự động nó ra. Qua đó mình mới thấy thân này là vô ngã, hơi thở này là vô thường, không phải là mình, tự nó làm việc;

Ngay lúc đó có tiếng ồn xuất hiện “bùm” thì tôi đang tu tập Thân quán niệm xứ tôi niệm cái gì? “nghe, nghe, nghe” Nhưng nếu tôi tu tập Thọ quán niệm xứ tôi phải làm sao? Khó chịu, khó chịu; Nếu tôi tu tập Tâm quán niệm xứ thì sao? Sân, sân.

Giờ chuyển qua cái dễ chịu. Tôi đang ngồi thiền mà tôi nghe “xèo” tôi biết đang nghe. Lúc tôi nghe mùi phi hành tôi biết rằng mũi đang làm việc, nghe mùi nghe mùi, tôi biết rằng tham, tham, tham là Tâm quán niệm xứ, còn lúc nghe mùi là Thân quán niệm xứ, khi tôi ghi nhận dễ chịu, dễ chịu là thọ quán niệm xứ. Nói chung là tôi hỏi các vị nha, các vị nhìn bàn tay tôi các vị thấy gì? Thấy bàn tay hay ngón tay? Có hiểu câu hỏi này không?

Thấy chưa? Có người thấy bàn, có người thấy ngón.

Có nghĩa là, mình chú ý cái gì thì mình nhìn cái đó. Đàn ông khi nhìn phụ nữ mỗi người có một chỗ chú ý đúng không? Còn đàn bà, khi nhìn người phụ nữ họ lại chú ý cái khác, mắt kiếng, đồng hồ, dây nịt, quần áo, giày dép, ...

Có nghĩa là cũng cái cảnh đó mà tùy vào cơ địa tâm lý của mình mà mình chú ý cái gì mình bèn thấy cái đó.

Như vậy thì mình đang ngồi thiền, mình đang theo dõi hơi thở mà nghe cái “xèo” biết đang nghe, có mùi thơm biết là đang nghe mùi, thì cái đó là thân quán; lúc đó có cảm giác dễ chịu hay khó chịu, mình biết liền đó là Thọ quán, và mình biết lúc đó là tâm thiện, tâm tham hay tâm sân là Tâm quán. Pháp quán là cái gì? Nghe cho kỹ. Bên Thân quán chỉ biết rõ nhĩ thức đang làm việc, lỗ mũi đang làm việc; Nhưng bên Pháp quán biết rằng Nhĩ xứ đang làm việc.

Bên Thọ quán niệm xứ chỉ biết đang vui; đang khó chịu; nhưng bên Pháp quán niệm xứ biết rằng đây là hỷ giác chi, đây là sân triền cái; nó professional hơn. Pháp.

Thấy chữ Pháp không? Có nghĩa là cũng ghi nhận cái đó mà nó chuyên nghiệp hơn. Thay vì ai vậy? – Dạ. Tây đen. Ông Thân quán, Thọ quán, Tâm quán chỉ có “Tây đen” có thêm chút là Tây đen hàng xóm nhưng mà ông Pháp quán là ông nha sĩ da đen hàng xóm nhà mình, để gọi được nha sĩ phải có kiến thức đúng không? Để biết là ông hàng xóm cần có kiến thức nhiều không? – không cần. Nhưng để biết là ông nha sĩ mình cần thêm chút thông minh. Hiểu tôi nói không?

Cho nên, Mỹ có câu rất là hay: Tùy thuộc vào lượng từ vựng mà anh sử dụng tôi biết được kiến thức bách khoa của anh. Mình nghe ngôn từ người đó sử dụng mình biết người đó biết Vật lý, hình học, thiên văn, phong thủy, bùa chú, thánh kinh, kinh Phật,... vì kiến thức người đó nhiều thì lượng từ vựng nhiều theo. Hiểu không?

Như vậy thì, ngôn ngữ và khái niệm nó phải là một cặp; kiến thức và khả năng giao tiếp phải song hành, đúng không? Ở đây cũng vậy. Khi hành giả niệm về Pháp quán niệm xứ nó chuyên nghiệp hơn.

Cũng là tâm sân mà hành giả biết đây là Sân triền cái; Cũng là tham mà thay vì anh Pháp quán gọi đây là Tham triền cái trong khi anh kia gọi là tâm tham thọ hỷ hoặc là thọ hỷ nhưng bên Pháp quán biết đây là hỷ giác chi, hoặc là dục triền cái đi kèm thọ hỷ.

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN

Sẵn đây cho tôi nói một câu rất dễ buồn lòng nhưng tôi vì lòng đại bi không thể không nói.

Cũng tại pháp hội này có rất nhiều người họ vui vì họ thấy gương mặt của một người họ nghe đồn, chỉ tò mò; có người họ vui vì họ nghe được pháp thoại; có người họ vui vì có khúc mắc nào đó của họ được chúng tôi bằng xương thịt giải thích, cơ hội đó có thể không nhiều; có nhiều người vì chờ người nhà tới đây họ bèn có mặt ở đây. Có những người vào pháp hội họ không hiểu họ chỉ mong pháp hội kết thúc, họ đi về. Điều đó cho thấy, tùy vào nhu cầu của mình mà mình có ăn được món đó hay không, và mình có tiêu hóa được hay không. Có những người ở đây bị tiểu đường mà gặp đồ ngọt sợ; có những người cao máu mà trong bài giảng tôi nhiều muối quá, sợ; có những người cholesterol nhiều quá mà bài giảng của tôi nhiều dầu mỡ quá, sợ. Có những người răng giả, không răng mà thấy chúng tôi đưa đồ cứng nhiều quá, sợ; cho nên với pháp hội thể này, nội tâm càng khỏe, hàm răng càng khỏe chừng nào thì ăn tùm lum hết.

Hi vọng các vị nghe được câu trả lời của chúng tôi.

Hỏi: *Thầy bà nhiều quá phải chọn ai?*

Đáp:

Thưa đại chúng, tôi nói không biết bao nhiêu nghìn lần. Đạo Phật này nói cho vui thì dành cho chúng sinh, cho tất cả chúng sinh muôn loài; Phật thì ai cũng thương hết.

Ai Ngài cũng thương, người muốn giết Ngài hay người bán mạng cúng dường Ngài Ngài coi giống nhau; Cái thứ hai. Cái gì Ngài cũng biết; cái thứ ba là lòng lành nào Ngài cũng có. ở hàng top.

Ai Ngài cũng thương hết. Nhưng **nói Phật pháp dành cho tất cả chúng sanh là sai. Là vì chỉ dành cho người nào hữu duyên thôi.**

Phật lực vô biên, Phật trí vô cùng, Phật tâm vô lượng, 3 cái vô này không độ được kẻ vô duyên.

Cho nên, mình nói cho vui, mình gạt người ta cho vui mình nói: Phật pháp dành cho mọi, no no, không dám mọi đâu, cho người nào mà trong kinh nói, khi Phạm thiên thỉnh Phật thuyết pháp, Phật có đọc câu thế này:

- Cửa giải thoát rộng mở - ai có lỗi tai thì hãy phơi mở niềm tin lắng nghe.

Lỗi tai không phải là có màng nhĩ.

Lỗi tai = có khả năng lắng nghe, khả năng học hỏi, khả năng đón nhận, khả năng tiêu thụ, tiêu hóa, tiêu dung, kẻ đó mới mở lỗ tai ra nghe ta nói. Chứ đâu phải đưa nào có cái để dành đeo mắt kiếng mà nghe được hết. Không có.

Cho nên, chuyện đầu tiên, Phật pháp chỉ dành cho người nào thấy được, tin được sự có mặt của cục này là của nợ. Thấy được sự có mặt của mình trong cõi đời này là vô nghĩa, vô vị, vô duyên, tào lao, không cần thiết; chỉ kẻ đó mới có thể đón nhận được lời Phật.

Còn anh len lén anh mê anh thích, anh thích một chưa đủ anh kiếm 2,3 cục khác về thờ, tên đó không có cửa trong đạo này. Mê là chết.

Phải là người đủ duyên thấy cái cục mấy chục ký này là của nợ. Nếu anh thấy nó là của nợ thì bất cứ pháp môn nào nó giúp anh thấy rõ để mà buông thì pháp môn đó là đúng. Còn pháp môn nào mà hứa hẹn với anh điều này điều nợ mà để anh càng ngày càng thấy cục này hay hay là thua.

Ngày xưa không biết đạo mình tự hào về tiền bạc, về nhan sắc, về gia thế,... tới hồi biết đạo ba mới tự hào vì mình cúng dường nhiều, tăng ni biết mình nhiều, mình biết sách giáo lý nhiều, mình ngồi thiền lâu; mình thường xuyên đi chùa,... mình kẹt vô cái khác;

Người biết cái này là khổ, là gánh nặng thì tất cả chỉ là phương tiện thôi.

Tôi xin nói lần nữa, nếu đêm nay mà các vị đắc A La Hán thì trong lòng vị A La Hán các ngài chỉ nghĩ một chuyện rất đơn giản: Sau nhiều kiếp bị bệnh, đêm nay hết bệnh. Hết. Sau nhiều kiếp mình vác một gánh nặng trên vai, đêm nay đã để xuống. Hết; trên vũ trụ này không có kẻ nào khùng đến mức mỗi ngày tự hào rằng tôi mới vừa uống thuốc chữa tiểu đường, ung thư hết; tất cả những hạnh lành, công đức các vị thực hiện đều chỉ để chữa bệnh thôi. Nếu vậy mình lấy cái gì mình tự hào? Trốn viện quên uống thuốc mới làm chuyện đó thôi.

Thầy bà nào luôn luôn xác định với chúng ta: Thân này là khổ, sự có mặt ở cuộc đời này là vô nghĩa, vị đó bằng mọi cách dạy cho mình buông bỏ, không tiếp tục bị áp đặt bởi cái mình thích, không tiếp tục nặng lòng với cái mình ghét, không tiếp tục nặng lòng với những thành tựu, mất mát thì pháp môn đó nên lưu tâm.

Hỏi: *Pháp học – pháp hành.*

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Đáp:

Tùy thuộc vào căn cơ trình độ chúng sinh, không phải mọi người đều có công thức giống nhau.

Hỏi học trước hay hành trước? Trong kinh nói rất rõ, chúng sanh trong đời có 4 hạng, nghe cho kỹ.

- Hạng thứ nhất, học trước tu sau;
- Có những người tu trước học sau, phải cho nó tu trước, phải cho nó một đề mục, phải dạy nó bố thí, phải dạy nó giữ giới, phải dạy cho nó vài pháp môn thực hành nhẹ nhẹ. Đề chi? Khi nó đang tu nó thấy dốt bèn có nhu cầu, lúc nó thấy có nhu cầu nó mới chịu học; còn chưa gì hết đề nó ra học thì tôi xin hứa giết nó dễ hơn. Có loại người quái gở như vậy.
- Hạng thứ ba, một lúc vừa học vừa hành, sáng học chiều hành, chiều hành sáng học;
- Hạng thứ tư, có những người do túc duyên giải thoát quá khứ mà đời này họ chỉ cần một hướng dẫn nho nhỏ thôi, hành trì đúng như vậy bèn đắc đạo.

Có những người thời gian không có nữa, chẳng hạn giây phút cận tử, giây phút trọng bệnh thì họ cần minh sư thiện hữu nhắc cho họ một việc thôi, đối với họ học không còn thời gian nữa. Chẳng hạn hồi nãy tôi nói, rất nhiều lần, đức Phật và chư thánh tăng đến thăm bệnh biết thời gian không có giờ đó mà Bát Nhã, Kim Cang, Lăng Già, Duy thức là nó chết. Cho nên các ngài chỉ dạy rất là nhẹ, thấy nó ngáp ngáp chỉ nhắc mấy câu thôi:

- Thà thân bệnh không để tâm bệnh.
- Tâm bệnh chính là tiếc cái này, bắt mẫn cái kia, thương cái nọ. Tất cả do duyên mà có, rồi cũng do duyên mà mất đi. Luôn sống trong tâm niệm như vậy đó được gọi là tâm vô bệnh. Tâm còn bị kẹt trong cái thích, cái ghét là tâm có bệnh.

Có trường hợp trí nhanh, nên tốc chứng. Gặp Phật, Phật nói rất là nhanh bèn tốc chứng; nhưng đó là chuyện thời xưa, chứ thời nay chỉ có tốc vấy làm gì có tốc chứng.

Nhớ, có 4 hạng hành giả

- Học trước hành sau
- Hành trước học sau
- Học hành song song
- Do túc duyên quá khứ hoặc thời gian cấp bách chỉ có một .

Chú giải kinh Pháp cú có giải thích rất là rõ. Chúng sanh, nói con người cho gọn, một đời người có 3 giai đoạn:

- Thanh niên
- Trung niên
- Lão niên

Biết Phật pháp lúc tuổi thanh niên, thời gian học là 2 – thời gian hành là 1.

Biết đạo tuổi trung niên - nửa học nửa hành.

Biết đạo tuổi già – 2 hành một học

Giây phút cận tử - chỉ có hành mà thôi.

Tự giác. Tôi đâu biết các vị. Vì sức khỏe mỗi người không giống nhau; có người 50 đã già, có người 50 cũng được lắm.

Có lần đài BBC gặp 3 cụ đi trên biển Vũng Tàu nó lại phỏng vấn cụ trẻ nhất:

- Cụ năm nay bao nhiêu? – 98. Bí quyết sống lâu? – không rượu, không thuốc, không đàn bà.
- Cụ thứ hai, 100. Không rượu, không thuốc, không đàn bà, có niềm tin tôi giáo.
- Cụ thứ ba, rượu, thuốc, đàn bà, có hết. Hỏi ông nhiều? – 32.

Cơ địa mỗi người nên khó nói lắm.

- Biết đạo lúc tuổi trẻ thì 2 học 1 hành
- Tuổi trung niên thì nửa học nửa hành
- Tuổi lớn 2 hành một học
- Cận tử tuổi cao thì 100% hành.

Hỏi: Nói chết là hết, hay chết là còn có đúng không?

Đáp:

LƯU Ý: BẢN NHẬP CHƯA HIỆU ĐỊNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Trong kinh kaccanagotta đức Phật dạy thế này, chúng sanh thường sống cực đoan hoặc A hoặc B mà trong khi có tới 24 mẫu tự. Chúng ta hay bị cực đoan, không A là B, không B là A trong khi nó có tới hai mươi mấy mẫu tự.

ở đây ai cũng học hết cấp 3 vậy chứ quan điểm trong đời sống không A là B, không B là A, mà tại sao mình quên có tới mấy chục mẫu tự.

Chúng sanh trong đời hay có khuynh hướng sau đây:

- Cho rằng chết rồi là hết.
- Cho rằng chết rồi Mình – tôi , thẳng này tiếp tục đi nữa
- Mình quên có con đường thứ ba nữa, là cái gì?

Nghe cho kỹ. Khi tôi có một cái thiện niệm hay ác niệm, có một ác tâm hay thiện tâm xuất hiện trong lòng của tôi. Ngay lúc đó tôi kín đáo tạo ra 2 thứ quả báo: Quả tái sinh & Quả tục sinh.

- Quả tái sinh là tâm đầu thai cho kiếp nào đó.
- Quả tục sinh có nghĩa là sau khi tôi sanh vào cõi đó, xuất hiện cõi đó kiếp đó tôi sẽ được này bị kia. Những cái gì nó trở sau lúc đầu thai gọi là quả tục sinh.

Quả đầu thai vào cảnh giới nào gọi là nghiệp tái sinh.

Ngay bây giờ tôi có thiện niệm hay ác niệm xuất hiện bèn tạo ra 2 loại nghiệp, khi nó chưa trở quả thì các vị hỏi tôi nó nằm ở đâu, tôi xin trả lời bằng một câu hỏi:

Chưa tới mùa xoài thì mấy trái xoài nó trổ ở đâu?

Khi ngón tay người chơi đàn chưa chạm vào dây đàn thì tiếng đàn trổ ở đâu? Hiểu không?

Khi ngón tay chưa chạm vào bật lửa thì lửa trổ ở đâu?

Giờ hiểu chưa?

Khi ngón tay người chơi đàn chưa chạm dây đàn thì tiếng đàn không có, đúng không? Như vậy trước khi họ chạm nó trổ ở đâu? Chúng ta phải trả lời thế này. Tiếng đàn không trổ ở đâu chỉ có khi đủ duyên ta bèn nghe được nó. Trái xoài chưa tới lúc ra trái hỏi nó trổ ở đâu?

Trong khi đó người có học chút ít về sinh vật chúng ta biết hột mè nhỏ xíu như vậy nhưng nó đang kín đáo giầu trong nó tuổi thọ, kích thước, hình dáng, trọng lượng và những đặc điểm sinh học của một cây mè tương lai, có đúng không?

Chưa hết, con tinh trùng, nó nhỏ như vậy mà nó chứa trong đó một phần lớn tương lai của một con người có đúng không? Nhưng hột tương lai đó nằm ở đâu thì con nòng nọc biết giầu ở đâu? Hiểu không?

Thằng bé đi ngang trường học nó hỏi: mẹ mới biết trường? – mẹ biết lâu rồi.

Vậy lúc đó con ở đâu? – mẹ nó suy nghĩ nói: Khi chưa vô trường thì con bên bố, khi qua khỏi .. thì con qua bên mẹ.

Ở đây cũng vậy. Không hề có cái tôi nào nó đi đầu thai từ kiếp này qua kiếp kia. Mà là do thiện, ác của tiền kiếp khi hơi thở của kiếp này vừa tắt đi thì bèn có một tâm đầu thai do nghiệp quá khứ xuất hiện để nó đưa tôi xuống làm con trùng con dế hoặc một công tử, một tiểu thư. Con chúa, tiểu thư hay con ruồi con dòi ấy không phải ông Toại Khanh, nhưng nó được tạo ra bởi ông Toại Khanh. Mình ăn xoài mình liêng cái hột thì cái hột nó ra cây xoài, nó ra trái xoài. Cái trái không phải trái cũ nhưng nó được tạo ra bởi cái cũ.

Nghe kịp không?

Cho nên, ở đây mình không thể nói chết rồi là hết, đó là đoạn kiến; mà cũng không thể nói chết rồi là còn, mà chỉ nói: Cái trước nó tạo ra cái sau, và dòng tương tục đó nó đi.

Tôi nói cả triệu lần.

Khi chưa biết đạo ta thấy đời ta là một đường thẳng kéo dài 75 năm, 100 năm; khi biết đạo rồi, ta biết đời ta không phải là đường thẳng bất tận liên tục mà nó là những đóm thiện đóm ác; nhưng nếu thiên tập tuệ quán thì mình thấy nó không phải từng đóm mà nó là từng chấm.

Như vậy, từ line qua spot từ spot qua dot; đến người tu tập Tuệ quán thấy cái gọi là A, B, C, F, Lan, Cúc, Đào, Yên, thẳng Tèo, thẳng Tí, chỉ là những chấm.

ở đây ai biết về nhiếp ảnh, ai biết về hội họa sẽ hiểu một điều phóng to một tấm ảnh ta thấy chỉ toàn là hạt, như thế giới chỉ là sóng và hạt.

Hỏi: Mới sinh con, chồng phản bội, phải làm sao?

Đáp:

Thưa đại chúng câu hỏi này có tới 1001 câu trả lời. Tôi chọn cái nào an toàn nhất, ngắn gọn nhất.

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

Thứ nhất, cái gì không phải của mình không cách nào giữ được. Nếu nó là của mình, không cần giữ.
Thứ hai, phản bội là sao? Overnight chỉ là cuộc tình qua đêm, chả có về hay không? Xưa nay tới giờ người chồng đó có tròn trách nhiệm với mình hay không? Nếu xưa nay chàng không lỗi chỉ đêm qua hơi quá chén thì đối với mình ông thương đến già, còn người kia chỉ tha đến giường thôi; tha đến giường và thương đến già nó khác rất là xa.

Còn nếu xét thấy ông đối với người kia muốn thế chỗ mình thì bai bai.

Hôm nay chúng ta đừng bao giờ dại dột suy nghĩ rằng, con lớn lên phải thấy cha thấy mẹ cho gia đình trọn vẹn đó là suy nghĩ, tôi xin lỗi, rất là sai. Là vì sao? Thà, nó ở với người mẹ hoặc là bố đơn thân nó ít bị tổn thương tinh thần hơn là nó sống trong gia đình có đầy đủ cha mẹ mà nó nhìn thấy sự gian dối, sự lọc lừa của người lớn. Tin trầm đi. Các Khanh tin đi. Cái chuyện còn đủ kiểu đó thì không nên đủ.

Có hiểu tôi nói gì không? Tôi cạn lời rồi.

Hỏi: Bát chánh đạo trong Tứ Đế và Từ Bi Hỷ Xả trong Tứ Đế.

Đáp:

Các vị đọc câu thân chú này, vì các vị không phải là học trò của tôi. Nếu mà là học trò của tôi thì tôi bắt lặp lại lời của tôi.

- Tất cả ở đời mọi thứ đều là khổ. Dầu thiện ác buồn vui tất cả đều là khổ.
- Tất cả bất thiện đều là khổ, riêng trong đó, tham ái vừa là khổ vừa là nguyên nhân tạo ra khổ.
- Tất cả thiện đều là khổ riêng trong đó Bát chánh đạo vừa là khổ vừa là con đường thoát khổ.

Vì sao vậy?

Vì con đường ra khỏi rừng chính là con đường vào rừng. Chỉ cần quay lưng lại. Cũng trên con đường đó, anh quay mặt về đâu? Hiểu tôi nói không?

Cũng trên con đường đó, anh quay mặt về phở có nghĩa là rừng sau lưng thì đó chính là con đường ra rừng; cũng trên con đường đó, anh quay lưng về phở mặt anh hướng vào trong là anh đang có mặt trên con đường vào rừng;

Cũng trong hình hài 6 căn, 6 trần này, anh thích, anh ghét, anh đi tìm chỗ tựa nương, tin cậy, trao gởi, phở thác, thì coi như anh đang lấy thân luân hồi đầu tư thân luân hồi khác; cũng trong hình hài này với 6 căn này, anh sống với tuệ giác, với chánh niệm anh biết nó do duyên mà có rồi cũng do duyên mà mất đi thì như vậy cũng trên 6 căn này mà anh đang có mặt trên con đường đi ra.

Từ Bi Hỷ Xả là gì trong Bốn Đế.

Từ Bi Hỷ Xả cũng là Khổ.

Tuy nó là điều kiện tạo ra các quả lành nhưng mà bản thân Từ Bi Hỷ Xả cũng là khổ. Nó tạo ra quả lành mà quả lành đó nếu nói rất ráo nó cũng là khổ. Vì sao? Vì khổ trong Phật pháp có 2 trường hợp:

- Khổ bản chất
- Khổ cảm giác

Tất cả những người không học Phật pháp chỉ biết có khổ cảm giác. Khổ cảm giác là đau đớn, tê buốt, buồn khổ, hờn giận, ghen tuông, khó chịu. Đó là khổ cảm giác; còn Khổ bản chất là gì? Bất cứ cái gì bất trắc, bất toàn, bấp bênh đều gọi là khổ. Thí dụ, lấy chồng chồng không ra gì, tôi hay nói, lấy thằng chồng vũ phu lấy con vợ vũ nữ, đó là cuộc hôn nhân thất bại. Đúng không? Mình chưa bị chồng đánh. Lúc bị chồng đánh thì được gọi là khổ cảm giác; còn lúc mình thấy nó cặp với thằng đó là mình biết nó đang dần thân vào khổ bản chất.

Nói cách khác. Trời nực là khổ cảm giác, mà có mặt ở xứ nóng là khổ bản chất.

Mang thân nữ có những rắc rối sinh học mà nam không có. Có đúng không? Tôi nói rất khéo, đừng ép tôi nói..

Như vậy lúc nó lớn lên thì nó có nhưng lúc nó mới sanh má nó thấy nó là nữ “rời, khổ cho con tôi rời”. Hiểu tôi nói không? Thì đưa con gái lớn lên, những gì nó bị là khổ cảm giác, còn ngay trong học môn nó lúc nó cưu mang lúc nó mới chào đời, thân phận nữ nhi của nó là khổ bản chất.

Như vậy thì khổ có 2: Khổ bản chất và khổ cảm giác.

Từ Bi Hỷ Xả câu hỏi này tào lao vì ghép lộn rồi, nhưng vì không muốn gây thù chuốc oán nơi xứ lạ trăm bèn cẩn răng trả lời. /.